

Projekt izgradnje malih hidroelektrana na rijekama u Republici Srpskoj doživio je neuspjeh. Šest godina nakon njegovog početka izgrađene su samo tri od 112 hidroelektrana za koje su dodijeljene koncesije.

Koncesionari odustaju od gradnje i o prodaji koncesija pregovaraju sa kupcima iz inozemstva. Pojedini su i profitirali u ovoj trgovini. Prva koncesija je dodijeljena krajem mandata vlade premijera Pere Bukejlovića, a ostale nakon januara 2006. godine, tokom mandata vlade Milorada Dodika. Koncesije za izgradnju malih hidroelektrana (snaga do 5 MW) dodjeljivane su na period od 15 do 30 godina, a koncesionari su ih mogli dobiti podnošenjem samoinicijativnih ponuda ili prijavom na javne pozive.

Tvrtke nisu morale da prilože bankovne garancije, pa su u većini slučajeva koncesije davane kompanijama bez dovoljno novca i iskustva u izgradnji energetske objekata. Prema riječima stručnjaka, kompanije su kao dokumentaciju morale priložiti tehničko-ekonomsku studiju opravdanosti koncesije koja se zasniva na kapacitetu elektrane i zaradi od prodaje struje. Komisija i Ministarstvo su odobravali studije, da bi se kasnije ispostavilo da neke od njih nisu mogle biti realizirane.

Koncesije dodjeljuje Ministarstvo privrede, energetike i razvoja RS na prijedlog Komisije za koncesije koja ima i zadatak da vrši nadzor nad koncesionarima.

Komisija je u godišnjim izvještajima za 2009. i 2010. godinu ukazala na brojne probleme, te predložila raskidanje ugovora s većim brojem koncesionara, uglavnom zbog njihove neaktivnosti, neozbiljnog pristupa koncesionarskom poslu, neisplativosti investicije ili nemogućnosti gradnje na predviđenim lokacijama. Međutim, tek u 2011. godini Vlada RS-a s Aleksandrom Džombićem na čelu je poduzela konkretne poteze. Ministarstvo energetike je raskinulo šest koncesionarskih ugovora, dok će sa još 23 koncesionara biti vođeni pregovori o sporazumnom raskidu. Ranko Goić, stručnjak za obnovljive izvore energije na Sveučilištu u Splitu, kaže da su prije dodjele koncesija napravljene loše prognoze o isplativosti i hidropotencijalu rijeka na kojim će biti građeno.

Pojašnjava da većina lokacija nije isplativa za gradnju, jer su cijene električne energije iz obnovljivih izvora na ovim prostorima još preniske. Ipak, prema podacima Regulatorne komisije za energetiku RS-a, Vlada treba usvojiti nove cijene po kojima bi hidroelektrane za struju iz obnovljivih izvora energije trebale dobivati 0,12 KM po kilovatsatu, u odnosu na dosadašnjih 0,08 KM. Vlada se prije dodjele koncesija nije savjetovala ni sa ekološkim udruženjima koja se protive realizaciji ovih projekata. Ministarstvo energetike i Komisija su odobravali gradnju na području Nacionalnog parka "Sutjeska" ili na drugim lokacijama na kojima općine nisu predvidjele takve objekte.

Zbog toga, općine koncesionarima nisu izdavale građevinske dozvole. Vlasnici koncesija

Neuspjeh projekta izgradnje malih hidroelektrana u RS - Od 112 za koje su dodijeljene koncesije nikle samo tri

kažu da nisu znali u šta se upuštaju, pa danas, umjesto na prodaji struje, pokušavaju zaraditi na prodaji koncesija. Krajem 2009. godine Vlada RS-a je donijela pravilnik o prijenosu koncesija koji dozvoljava prijenos koncesije sa tvrtke na tvrtku. Do tada, prema koncesionarskim ugovorima prijenos je bio moguć tek nakon izgradnje hidroelektrana. Međutim, prema riječima Predraga Aškračića, predsjednika Komisije, Vlada je na sjednicama donosila posebne odluke kojima je legalizirala ranije prijenose. Tržišna vrijednost tvrtke koje ima koncesiju i završenu građevinsku dozvolu iznosi oko 300.000 KM po MW. To znači da se za koncesiju za gradnju elektrane od 5 MW može dobiti i do 1,5 mili KM, javlja poslovni portal "Capital".

izvor: ekapija.com